

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petii 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Catolicismul: mască și unealtă iridentei maghiare

Cartea profesorului *Ontslor Ghibu: Statul romano-catolic ardelean*, apărută la sfârșitul anului expirat, ca referat al unei comisii instituite de Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor pentru cercetarea problemei în chestiune, a produs o vâlvă generală. Bazat pe un bogat material istoric, Domnia Sa confirmă din nou rezultatele la cari ajunsese în studiile anterioare privitor la aceeași chestiune: Statul romano-catolic ardelean n'a avut niciodată o existență legală, nici în era maghiară și cu atât mai puțin în cea română. El a rămasă (de pe la 1848) mereu într-o fază de constituire, neajungând să-și dea un statut pe care să i-l aprobe Ministerul. Numai prin subterfugii și fraude a pus mâna (la 1873) pe averile cari înainte erau în grija unei comisii din sânul guvernului ardelean. Dintr'un motiv sau altul statul ungar tolera acest provizorat tulbure, dar și-a spus în diferite rânduri cuvântul, că aceste averi sunt proprietate

de stat și Statul catolic nici după ce se va constitui nu va căpăta alt drept decât să aibă oarecare cuvânt în administrarea de cătră guvern a acelor averi.

Dar, dacă subterfugiiile și fraudele Statului romano-catolic și-au avut în monarhia austro-ungară o frână în vigilența organelor conducătoare de stat, cari amintea în tot momentul Statului catolic că n'au uitat că aceasta e o stare de provizorat și cari chiar și în această stare de provizorat grijeau cu sfîntenie ca să nu fie nesocotite drepturile de control ale regelui ca patronul și proprietarul averilor în chestiune, — în statul român subterfugiiile și falșurile nu și-au mai avut nici o limită. Acum Statul romano-catolic se declară cu totul autonom, nemai ținând seamă de dreptul de aprobare și de control al regelui și declarându-se stăpân peste averile și școlile cari sunt proprietatea statului succesor.

Șovăielile, dibuirile și lipsa de curaj a forurilor noastre conducătoare pe de o parte, îndrăzneala nerușinată, viclenia și batjocura cu care am fost tratați ca stat de cătră conducătorii Statului catolic pe de alta, sânt desvăluite în lumina documentelor, pas de pas, de dl O. Ghibu. Propaganda an-

tiromânească la Vatican, la Geneva, în școlile minoritare, în organizațiile tineretului, toată organizată de acest stat catolic, dușman de moarte al statului român, cu banii fundațiilor cari sunt de drept ale statului român, e descrisă în toată proporția și grozăvia ei. O vastă organizație, cu fațadă catolică și cu mulți membri îmbrăcați în uniformă clericală-catolică, lucrează sistematic, tenace, cu ură nepotolită, în toate chipurile, chiar sub ochi noștri, împotriva noastră. Și acum concluziile firești ale cărții: Statul acesta romano-catolic neexistând legal, nu e lipsă de o desființare a lui, ci pur și simplu de-o interdicere de-a se mai manifesta. Statul român să și preia fără nici o formalitate procesuală averile și școlile uzurpate de numita pseudo-organizație. Bunurile acelea să fie afectate în parte de o comisiune de specialiști Bisericii catolice, Universității din Cluj și Statului român, după natura lor. În special Universitatea din Cluj trebuie să și primească biserica ce i-a aparținut, ocupată acum de Piarști, și Fondul de studii.

Trebuie să remarcăm ca pe un fapt vrednic de laudă, că aceste concluzii au fost iscălite și de cei doi membri greco-catolici ai

comisiunii, instituită de Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, de dnii profesori universitari Victor Onișor și Alexandru Borzea, cari au intervenit și de altfel în repetate rânduri pentru soluționarea în acest sens a problemei Statului romano-catolic. Din cartea dlui Ghibu se vede că și alți bărbați de seamă greco-catolici sânt alături cu toată suflarea românească în această chestiune, așa dnii Victor Bianu, Eugen și Emil Hațegan, Romul Boilă etc. Integrează studențime greco-catolică chiar, cere alături cu toată studențimea clujeană ceace se cere în această carte.

Intrebarea este acum: oare va avea guvernul actual energia necesară să sfârșească cu acest stat în stat? Tare ni-e teamă că puterile oculte cari au silit guvernele trecute la atâtea grave abdicățiuni când cu legea cultelor și a concordatului, ba chiar în chestiunea Statului catolic, au și intrat în acțiune puse în mișcare de conducătorii ungari catolici. Dl Laurențiu Oana, senatorul de Năsăud, și dânsul greco-catolic, e în măsură să denunțe într'un număr recent al ziarului «Universul» presiunea începută de Vatican asupra guvernului, în sensul ca acesta să consimtă a face, din această pro-

FOIȘOARA

La „Unirea Principatelor“

— Predică ținută în catedrala mitropolitană —

Frați creștini, — Făcând privire retrospectivă asupra istoriei universale observăm că în decursul veacurilor, mari cataclisme au avut loc în viața politică a lumii. Harta continentelor a suferit mereu prefaceri și schimbări. Popoare și împărați cari credeau să stăpânească pentru totdeauna, au dispărut și stăpânirea li s'a surpat, ne lăsând în urmă decât amintiri vagi, ale unei măriri apuse. Impărății falnice, care țineau sub jugul lor o lume de popoare, când se credeau mai înfloritoare, atunci o mână nevăzută le zdrobia și alte împărății le luau locul, ajungând la și mai strălucită slavă, dar împărțindu-se aceeași ursită. În fața unei constatări de acest

fel, putem zice cu genialul nostru poet Eminescu:

- «Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici
- «Facem pe pământul nostru mușuroaie de furnici;
- «Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați
- «Ne succedem generații și ne credem minunați;
- «Mușii de-o zi pe-o lume mică, de se măsoară cu cotul,
- «În cea nemărginire ne'nvârtim, uităm cu totul
- «Cumcă lumea asta 'ntregă e o clipă suspendată
- «Că 'ndărătu-i și 'nainte-i întuneric se arată».

Într'adevăr, ce este omul în fața veșniciei? Ce însemnează o generație în fața infinitului? Ce rost are existența unui neam înainte de Dumnezeu, în fața căruia, o mie de ani sunt ca o clipă?!

Dacă evenimentele mari din istorie au pentru noi importanța lor, privite sub specie aeternitatis, văzute prin prizma nemărginitului, dacă se consideră adecă, întrucât au contribuit la propășirea către scopul suprem al umanității, atunci multe din ele, am constata cu durere, că s'au petrecut înzadar. Ca evenimentele sunt judecate și popoarele; în existența lor mai lungă sau mai scurtă, ne întrebăm, cu ce și-a justificat cutare sau cutare națiune existența? Dacă Dumnezeu ne-a adus din ne-ființă la ființă, dându-ne dreptul la viață, acest drept trebuie răsplătit!

Pe suprafața pământului a mișunat un număr infinit de popoare, dintre ele însă puține au fost eternizate în istorie; venerăm vreo 3 sau patru ginți, ca pe cea elenă, egipteană și latină, și mă întreb, câte fi-vor eternizate în viitor, înainte de Dumnezeu, nu în istorie, care este operă omenească.

Viața este binele suprem, atât pentru indivizi, cât și pentru popoare; valoarea vieții crește cu cât este mai bine înțeleasă și cu cât se tinde mai mult spre desăvârșirea ei. Viața nu există dela sine, își are originea la Dumnezeu, — plenitudinea vieții și țintă ultimă a oricărei existențe raționale și libere.

Când indivizii sau popoarele, nu mai servesc adevăratului scop al existenței lor, desăvârșirii, perfecțiunii, asta, însemnează că și-au pierdut sensul și orientarea cea dreaptă în viață. Sunt ca niște orbi cari umblă pe dibuite și bătătoresc drumuri greșite. Existența lor devine astfel zadarnică.

Neamul românesc are astăzi zi de prăznuire. Sărbătorește momente mari din trecutul său, clipe mărețe fixate pentru vecie în istoria sa: Sărbăză unirea principatelor, cea dintâi înfiripare formală a Patriei Române. Dela 1859 încoace neamul nostru a

blemă de pură gestiune administrativă, o afacere diplomatică. Domnia Sa se întreabă, ce alt rost pot avea cele 3 decorațiuni trimise chiar acum de papa dlui D. Ghica, dlui Argetoianu și dlui Pangal, când știut este că cel puțin cei din urmă au convingeri și credințe pentru cari nu pot fi decorați chiar de papa. Cu siguranță că dacă Vaticanul, adică Ungurii din Ardeal prin Vatican, vor reuși să mute chestiunea pe planul tratativelor diplomatice, statul catolic va câștiga un prestigiu pe care nu-l are: acela de personalitate legală, cu drepturi, din cari statul nostru nu poate decât cu mare oboseală rupe vre-o fărâmă. Vom face și din acest prilej, de-a ne valorifica drepturile noastre, un prilej de-a le perde și de-a ne umili.

Dar pe papa, care susține totdeauna pe dușmanii noștri, care se interpune pentru fraudatori și falsificatori, care se face apărătorul tuturor cauzelor nedrepte, cum îl denunță chiar greco-catolicii, îl vor mai numi «părinte» acești nenorociți frați ai noștri, ajunși copii mașteri ai celui ce-i străin de aspirațiile lor?

N'ar fi momentul, lăsându-se transportați de căldura ce ne învalue împreună pentru aceeași cauză, să-i trimită salutul... de adio «scumpului părinte» lăsându-l să se îmbrățișeze neturburat cu ungurii?
Dr. D. Stăniloae.

În timp scurt, de câteva săptămâni, capitala țării este sguduită de un șir întreg de crime săvârșite cu mare sălbătăcie. Servitorii, după ce-și pândesc stăpânii, neștiutori pe mâna cui s'au dat, își arată deodată arama pe față și, din poftă de sânge și bani, suprimă pe nenorociții cari au greșit primindu-i în slujbă. În fața faptelor mășavilor asasini, lumea vorbește despre introducerea *pedepsei cu moarte*, ca necesitate, crezând să îngrozească pe domnii candidați de asasini. Nu mai încap discuție, că legiuitorii au datoria d'a apăra societatea împotriva numărului sporit al ucigașilor, luând măsuri potrivite împrejurărilor actuale.

ajuns la o afirmare mai vădită și la o intensificare considerabilă a vieții sale naționale. Abia după unirea Principatelor, se poate vorbi de o Românie, de geniul românesc, de o literatură și artă românească. Abia dela această dată, națiunea română a pornit pe drumul marilor sale realizări, de atunci înainte numai s'a simțit datoare să lucreze arătând lumii că știe să-și și folosească libertatea, și lui Dumnezeu că știe să servească virtutea. Cu alte cuvinte a început să plătească Creatorului ca neam unitar tributul existenței sale.

Dar dacă înaintașii noștri au știut pentru ce trăesc, și au dat dovadă c'au sesizat adevăratul rost al vieții prin moștenirea ce ni-au lăsat, se cuvine să ne întrebăm în astfel de zile, noi filii României Mari de astăzi sub ochii cărora s'au petrecut lucruri mai mari decât la 1859, mai știm noi pentru ce trăim? Visul secular, inde-

Cuvântul Suveranului

„O singură cauză și o singură credință: Țara noastră”

La marea recepție de Duminică seara, în 24 I. c., dela palatul regal din capitală, — unde erau invitate personalitățile decorate cu ordinul «Ferdinand I», în frunte cu M. Sa Regina Maria, căreia i s'a conferit în primul rând această decorație, — M. Sa Regele Carol II a rostit următoarele:

Domnilor,

Ne-am întrunit astăzi, acei care poartă acest semn al luptătorilor pentru unitatea națională.

Pentru Mine a fost o deosebită bucurie ziua în care am văzut că s'a luat inițiativa creerii acestui ordin, fiindcă sânt poate unul dintre cei puțini cari au cunoscut gândul lubitului Meu părinte pentru a face o decorațiune care să împodobească piepturile acelor cari au luptat și cari au suferit pentru cauza națională.

Am ales această zi, de 24 Ianuar, spre a fi împreună cu toții în jurul Meu, căci în această zi s'a înfăptuit pentru prima dată gândul care astăzi vă unește cu toții la un loc, — acest gând al unirii tuturor țărilor surori, gând atât de înălțător, încât sufletul Meu tremură fiecare dată când se gândește la el.

Cu același entuziasm și cu aceeași dragoste, Mă gândesc că astăzi văd în jurul Meu reprezentanții tuturor tracțiunilor politice și doresc să văd în această unire împrejurul Meu un frumos augur pentru viitor și un semn că, cu același simț al datoriei și al răspunderii, vor ști să-și întindă mâna și să lupte pentru o singură cauză și o singură credință: Țara noastră. Trăească România!

(Aplauze puternice, urale, ovafuni).

Partea din urmă a cuvântării regale, privitoare la o singură cauză și o singură credință: Țara, a impresionat adânc pe toți ce de față la recepție.

plinindu-ni-se până la ultima literă, mai avem noi vreun scop în viață?

Îi auzi pe mulți zicând, idealul Neamului Românesc s'a realizat la 1918, deacum mai avem doar să doborem câteva zăgazuri cari împedecă unirea sufletească dintre frați.

Și totuși câte rele nu bântuiesc astăzi în țara noastră? Câte greșeli mari nu se comit în dauna neamului de bărbați de frunte chemați să servească în primul rând acest neam!

Socotind după manifestarea publică de astăzi a țării românești, ea pare a-și fi pierdut orientarea sigură.

Și aceasta, pentru că temelul moral a început să se clatine, credința străbună lucrătoare de minuni în trecut nu mai află astăzi ecoul cerut în sufletele noastre. Neamul românesc de astăzi rămâne insensibil în fața examenului istoriei și pare-a uita că are să dea seamă înaintea Făcătorului cerului și al pământului despre existența sa.

La Sfinții Trei Ierarhi

Mame creștine

Pentru vremurile de început ale creștinismului ești mereu ispitit la o cunoaștere cât mai interesată. Te simți târât să răscolești o lume cu gândire și conduită ce îți smulge la tot pasul admirație neprecupetată. Acest tezaur al trecutului te îmbie mereu să sorbi din bogatele lui isvoare de pilde îndemnătoare de urmat pentru tot creștinul, din tot timpul și tot locul.

Refugiul la trecut, această nesățioasă răscolire a unei vieți deatăta lume uitată, e firească dacă nu pentru oricine, cel puțin pentru entusiaștii cari nădăduiesc și pretind că sesizează o întoarcere rapidă la spiritualismul creștin, la duhul Evangheliei care va înlocui înfrigurarea și haosul și dezorientarea cauzată și creată în lume de împământarea propovăduită de curentele materialiste.

La sărbătoarea pomenirii sfinților Trei Ierarhi, facem și noi această întoarcere la vremurile trecute, înșiruindu-ne astfel — lucru ce l-am făcut de altfel mai înainte — printre răscolitorii de suflete și propovăduitorii unei vieți noi, ai cărei zori îi vedem mijind la orizontul sufletului zilelor noastre.

Pomenirea sfinților Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan gură de aur e prilej de legitime întrebări pe care ți le pui singur, în fața neînțeleșului ce-ți stăpânește sufletul (țintuit de măreția personalității lor.

Cui datoresc, sfinții Trei Ierarhi, puterea de receptivitate pe care au avut o sufletele lor pentru lucrurile divine?

Cui datoresc ei acea mistuitoare dorință de a cunoaște înțelepciunea lui Dumnezeu și a se înălța astfel pe cea mai înaltă treaptă a sfințeniei?

Preocupări meschine împedecă astăzi românismul dela înaltele sale îndatoriri, păcate mari ce zilnic se fac vădite coboară mereu prestigiul acestui neam.

El este astăzi ca poporul Iidovesc de odinioară, care lăsându-și pe Dumnezeuul lui cel viu și adevărat și-a făcut Dumnezeu după inima sa intronând vițelul de aur și închinarea idolească.

Din afirmarea publică a neamului nostru de astăzi vedem cu amărăciune că românul și-a pierdut respectul strămoșilor și simțul datoriei ce are față de Dumnezeu. Și despre noi ar putea zice astăzi Dumnezeu: «Poporul acesta este aproape de mine cu buzele, cu sufletul său însă stă departe».

Frații mei, — dacă fără de lege ne-am făcut și cumplit am păcătuit, în zile ca cea de astăzi se cade a ne reculege. Să învățăm dela stră-

Cui datoresc ei acea arzătoare râvnă de a trăi pentru semenii lor și de a se risipi pentru întărirea și înălțarea sufletului omenesc? Căci e într'adevăr uimitor, cum personalitățile lor domină dela înălțimi olimpice cel mai bogat secol (al patrulea) al creștinismului în atâția luptători vajnici pentru cauză creștină și învățători ai adevărului lui Hristos.

Deunăseamă că răspunsul cititorului care gândește cu noi, este dat: *Mamelor lor*, acestora le datoresc focul sacru pe care ele l-au aprins și l-au întreținut în inimile pruncilor lor cu grijă de vestale. Căci ele au fost unele lucrative ale Dumnezeirii în sufletele viitorilor aleși ai Domnului pe cari i-au crescut și i-au îndrumat spre sfințirea ce n'a întârziat să le încununeze amintirea.

Pe aceste mame, neegalate de semenele lor, decum depășite, istoria creștinismului le-a pus la locul de cinste. Numele lor le cunoaștem, căci aceeași istorie le-a păstrat ca sfințenie ca pe niște scumpe mărturii ale unui trecut de mărturisiri curajoase, de chinuri satanice și biruințe serafice.

Emilia, Nona și Antuza, iată numele mamelor care au dat creștinismului acele strălucite valori pe care biserica noastră, după chibzuințe de veacuri, a sfârșit prin a-i sărbători împreună și a-i socoti cu totul egali în darurile ce împoboeau personalitatea lor.

Viața fiecăreia din aceste mame ar putea servi de subiect pentru o lucrare cu proporții de epopee. Și viața fiecăreia din aceste mame trebuie să îndemne la o mai serioasă înțelegere a rostului ideal pe care-l are femeia în familia creștină.

Nu ne îndoim, ci chiar mărturisim, că pilda lor a fost urmată de atâtea alte mame care-și petrec viața în cel mai complet anonim și în renunțări pe care le cunoaștem și le-am admirat la celebra matroană romană, Cornelia, mama Grahilor.

moșii noștri și să cadem smeriți înaintea lui Dumnezeu; în trecut neamul nostru a slujit rostul adevărat al existenței sale: el a fost slăvitor de Dumnezeu, apărător al creștinătății, purtător de cruce, reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ.

Să primim astăzi această lecție și pildă a înaintașilor, să zdrobim vițelul de aur, să ne întoarcem la Hristos și să-L servim în duh și în adevăr. Să nu ne facem mincinoși și nici să ne îndepărtăm dela misiunea pe care ginta latină o are în lume, căci în această calitate de neam latin vom fi duși la judecată, și atunci împreună cu toată ginta să putem mărturisi rostul minunat pe care l-am avut pe acest pământ:

«Și'n ziua cea de judecată,
Când față în cer cu Domnul Sfânt
Latină-gintă fi-va 'ntrebată:
Ce-ai făcut pe-acest pământ?
Ea va răspunde sus și tare:

Numele unora din aceste femei și mame vrednice care au dat lumii vrednici fii, a ieșit spre știință deabia atunci când fructul dragostei și grijilor ei eră în plină ascensiune spre onorurile ce i le aducea recunoștința oamenilor și meritele personale.

Oare demna femeie și urmașă a sfințelor pomenite, Anastasia Șaguna, nu e dovadă din cele mai grăitoare pentru cele afirmate mai sus? Și, cazul său nu e izolat.

Pentru mamele de acum, scriem aceste cuvinte de elogii ce le aducem sfințelor mame creștine din toate timpurile. Lor le cerem să împlinescă din sufletul lor delicat ceace o minte bărbătească nu poate pătrunde din destul din ceace formează eterna și sublima iubire de mamă, pentru a o putea slăvi în cuvinte măestrite, după cum se cuvine. Și iubirea aceasta închide în sine toate dorințele de bine, în ale căror magice unde crește creștinul bun și omul întreg pentru mâine din copilașul neștiutor de astăzi.

Pentru mama creștină a zilelor noastre, care trăiește o viață de interminabil sbucium și griji pentru cei mici cari se ridică și pe cari îi vrea cel puțin asemenea fraților Grahi dar creștini, numele aducătoare aminte de sfințele mame care au fost Emilia, Nona și Antuza sânt o nădejde și reconfortant refugiu. Viața lor, citită și însușită, li-ar ajuta mult în războiul ce-l duc cu ușurătatea lumii de care se vreau departe și străine. Iar rugăciunile lor, îndurerate — la căpătâiul odorului suferind, sau senine — la dobândirea unei bucurii pe care copiii buni o procură cu repetiție, cu prisosință, unde altundeva să le îndrepteze, decât la aceste mame asemenea îngerilor și celei mai desăvârșite și încercate mame, *Mai de Domnului nostru Isus Hristos...*

O! Doamne, în lume cât am stat, în ochii săi plini de admirație Pe Tine te-am reprezentat. Amin.
Pr. Gheorghe Secaș.

Câteva sugestii

cu privire la învățământul religios ortodox român în școala primară și supraprimară

În școala primară, Religia ortodoxă se predă: 1) pentru dezvoltarea și educarea caracterului, și 2) pentru zidirea împărăției lui Dumnezeu între oameni, — ambele conform concepției de viață a Bisericii ortodoxe.

De aceea programa de materii, planul analitic și manualele de religie, nu pot imita nici pe cele romano-catolice, nici pe cele protestante și nu e bine să fie întocmite de oameni, cari afară de certificatul de botez nu mai au altă legătură cu biserica noastră, — cum pare a se fi întâmplat prea des până acum.

Cei cari mai simt în sufletele lor cel puțin fărâmatări din nava credinței din copilărie, mame creștine, vouă o datoresc, sufletului vostru împodobit cu atâtea odoare de mare preț ce rămân deapururi vii în lungul vremii.

Voi cu sufletul ați biruit și ați împlinit totul. Învățați și pe fiicele voastre, care vreau să fie cu adevărat mame creștine: care este calea ducătoare la împlinirea înaltei lor dorinți.

Nimeni nu vă cere să creșteți sfinți, ci oameni întregi la suflet, pentruca prin ei să stărpiți noroiul din lume.

Cu ochii în lumină; cu chipul veșnic plin de lumină chiar când șiroaie de lacrimi l-ar brăzda umbrindu-l; cu inima deschisă pentru a primi lumină și din suflet dând mereu lumină, ... lumini care să se mistue luminând pruncul pe care-l dai lui Hristos, așa cum au fost sfințele mame pomenite... așa să fiți voi, mame creștine!

Grigorie T. Marcu.

Dar pentru biserică

Dna Aneta Ionel Boiangescu, originară din Loamneș, domiciliată în București, pătrunsă de adânc sentiment creștinesc de jertfă, a binevoit să facă, în amintirea mult regretatului său soț, bisericii noastre un prețios dar de obiecte pentru sf. serviciu divin, precum: 1 potir, 1 copie, 1 lingurița, disc, steluță, chivot, candilă și o frumoasă cruce, în preț de 10.500 Lei — toate lucrate în argint și în stil orientat ortodox.

Acest prea frumos dar făcut în criza financiară actuală este multă grăitor. Fie ca astfel de daruri, menite să înalțe sufetele credincioșilor, să dea în același timp îndemn de urmat tuturor celor ce caută liniște și mângâiere sufletească la altarul bisericii sârămoșești. Mai amintesc că venerabila dna Boiangescu, în anul trecut, — când era în viață regretatul său soț, — a înzestrat biserica noastră cu strane, nouă și frumos lucrate, — în preț de 12.000 Lei.

În numele credincioșilor din parohie, aduc generoasei donatoare adânci mulțumiri.

Pr. Nicolae Dorca.

În fața reformei ce se anunță cred, că într-o mică măsură pot fi și eu folositor, dorind să iasă o lucrare cât mai utilă.

Dacă religia e pentru viață și dacă ea în adevăr tinde să transforme energiile inferioare din om în energii superioare după felul de a vedea, a cugeta, a simți și a vol al Bisericii ortodoxe, aceasta trebuie să reflecteze atât în programa de materii și în planul analitic, cât și în manuale. Întocmirea lor trebuie să plece dela Biserică, să indice și să fie pas cu pas legătura cu ea și să ducă pe viitorul creștin la ea.

Pentru a putea ajunge la aceasta, la întocmirea lor, autorul trebuie să procedeze deductiv. Să se fixeze întâi un *minim dogmatic, moral și liturgic, în care să se rezume și oglindască fidel caracterul ortodox al unui demn fiu al Bisericii noastre. Un*

24 Ianuar în Sibiu

Am comemorat Duminică seară, în 24 I. c., ziua aniversară a unirii dela 1859, anul în care Muntenii și Moldovenii, însuflețiți de chemarea poetului, au făcut să răzune, pretutindeni în principate, cântarea ce nu și pierde din actualitate: *Hal, să dăm mână cu mână...*

În amintirea zilei mari, s'a organizat — prin mijlocirea despărțământului Sibiu al Asociației culturale, în colaborare cu secția sibiană de curând înființată a Soc. Cultul Patriei, cu concursul Reuniunii române de muzică și a orchestrei sibiene, — un artistic festival, cu bogat program, în marea sala de Thalia.

După imnul regal, un discurs festiv, rostit cu verva cunoscută de păr. Ioan Dăncilă, președintele Soc. Cultul Patriei, secția Sibiu, a desfășurat, pe scurt și la înțelesul numeroasei tinerimi școlare din sală, rolul factorilor principali cari au contribuit la realizarea unirii naționale. Cuvântul oratorului a produs, prin coloritul său moral și bisericesc, cea mai bună impresiune.

Corurile mixte și orchestra, dirijate de dl N. Oancea, au repetat, spre satisfacția ascultătorilor din sala arhiplină, bucățile executate la concertul din urmă al Reuniunii: minunata rapsodie română, cu melodii atât de ardelenesti, a maestrului Gh. Enescu; în memoriam, de N. Oancea, și înșiră-te mărgărite de Domide, cu aceiași sotiști, dna Căp. Fanuș și dl Asbiovici. Compoziția lui Beethoven, Concert de piano (Do minor), a dat prilej dnei maior M. Goraki, acompaniată de orchestră, să se dovedească pianistă de forță. Mai amintim pe dl Smolik Várá, care s'a distins prin farmecul flautului său într'un concert de Büchner. Două recitări ocazionale, spuse frumos de: o elevă dela școala «Domnița Ileana» și un elev dela Școala militară de inf. Nr. 2, au întregit programul reușitului festival din seara de 24 ianuar 1932.

Organizați Oastea Domnului

minim, pe care e dator și e bine să-l poseadă fiecare creștin drept măritor. Apoi să se caute și să se scoată drept unități de tratat în școală numai acele părți din Vechiul și Noul Testament și din Istoria bisericii creștine Universal și Naționale, cari servesc la deducerea, dovedirea și întemeierea învățăturilor cari constituiesc minimul, de care vorbim mai înainte. Așa se poate afla sigur, ce material să intre în programa de materii.

Minimul dogmatic, moral și liturgic cred că acesta ar fi: Simbolul credinței, Decalogul, cele nouă porunci bisericesti, Fericitările, Faptele milosteniei, explicarea sf. liturghii, cele 7 taine și sfaturi practice în legătură cu practicarea și cu primirea lor, și rugăciunile Tatăl nostru, Împărate ceresc, Sfințe Dumnezeule, Preasfântă Treime, o rugăciune de dimineața, alta de seară, rugăciunile mesii, o rugăciune călăra îngerul pă-

Iezuiții și Blajul

Frații noștri greco-catolici de pe malurile târnăvene, ridicându-se, în timpul din urmă, în dârji ocrotitori ai «părinților» (vorba vine!) Iezuiți, se prefac a uita cu desăvârșire trecutul istoric al acestor călugări, abuzivul de numele ce-l poartă.

Să revocăm puțin acest trecut:

Ordinul Iezuiților — întemeiat pe la mijlocul secolului XVI, răzlmându-se pe principii: «scopul sfințește mijloacele», să năzula a întări dominațiunea papismului, a combate protestantismul, precum și tot ce nu era catolic, ocupându-se nu numai cu cele bisericesti, ci mai mult cu cele lumești, cu politica, ba chiar și cu comerțul, practicându-le toate spre mai mare slavă a lui Dumnezeu (omnia ad maiorem Dei gloriam). În secolul XVIII devenise adevărată plagă chiar și pentru biserica romano-catolică. Astfel, papa Clement XIV în anul 1773, prin un Breve propriu, declară că ordinul Iezuiților care nu mai corespunde menirii sale, este desființat, exprimându-și cu această ocazie temerea că acest Breve îl va costa viața. Papa, în adevăr, la un an după aceasta, moare: se presupune că a fost otrăvit de «frații» desființați.

Iezuiții sânt dați afară din Spania, unde fură încărcăți pe corăbii și trimiși papal la Roma. Asemenea a procedat Franța, precum și împărăteasa Maria Terezia, o bună catolică, izgonindu-i din Austria.

Abea papa Pius VII, în anul 1814, restabilește ordinul Iezuiților. Acesta e trecutul.

Cât privește prezentul, zările aduc știrea că guvernul Spaniei a a înlăturat pe Iezuiți de pe teritoriul țării.

Unirea dela Blaj ne spunea însă mai ieri, că Iezuiții sânt adăpostiiți, prin mijlocire greco-catolică română, în țara noastră, cu pământul ei primitiv și îngăduitor peste fire!...

În vitregile împrejurări prin care trecem, organele chemate se vor încumeta oare să facă față curentului, de care neamul nostru nu numai că n'are nici o trebuință, dar îl poate

zitor, una cătră Născătoarea de Dumnezeu și una pentru odihna sufletelor celor morți, — toate cu cea mai redusă și cea mai ușoară explicație ce se poate închipui atunci, când repetându-se se vor sistematiza în clasa a IV și a VII primară într'un catehism de-o concepție mai nouă.¹

Numai după această operație, cred că e bine să urmeze fixarea programei de materii, adică aranjarea bucăților pe clase și pe ani după gradul de dezvoltare a copilașilor și după principiile pedagogice cunoscute, (dela ușor la mai greu, dela simplu la complicat, dela concret la abstract).

Tot în legătură cu programa de materii pentru Religie cred, că e bine

¹ O sistematizare a învățăturilor dogmatice, morale și liturgice pentru școala primară se cere. La examenele de primire în școli secundare, la Religie elevii se prezintă aproape complet desorientați.

deveni dăunător în cel mai mare grad? Ori, mai de grabă, politiclanismul, topind earăș curajul, va leși din nou birurilor?

De-o fi una, de o fi alta: Vom dormi, cum ne vom așterne.

Avertismente

Din cercuri preoțești primim următoarele:

Cine a auzit, sau a citit desbaterele din congresele preoțești, ținute la București și Alba Iulia în anul trecut, s'a putut convinge de îndreptățile nemulțumiri din rândurile preoțimii ortodoxe, atât de puțin considerate din partea guvernărilor de ieri și de astăzi.

Discursurile, rostite de înalți Arhieri, erau străbătute de legitimă îngrijorare față de ce va urma, dacă justele pretenții ale preoțimii, nu se vor îndeplini?

Cu toate avertismentele date celor în drept de Arhierii noștri și cu toate motiunile prezentate în cuvinte pline de amărăciune dar și de demnitate, — constatăm că și de astădată, preoțimea cade în rândul cel din urmă al preocupărilor guvernărilor. Această constatare este cu atât mai dureroasă astăzi, cu cât preoțimea legase mari speranțe de activitatea noului guvern.

În situația în care se sbate preoțimea sub povara curbelor, — răbdarea sa e pusă la grea probă. Înțelegem astfel, deși nu aprobăm, mișcarea mai nouă a colegilor noștri din munții Apuseni, ajunși în mizerie.

În criza de astăzi, nemulțumirile cresc zi de zi.

Biserica ortodoxă, preoțimea ei a fost și este concrescută cu cele mai vitale interese ale neamului, și nici nu se poate închipui una fără de alta, ci sau trăesc cum au trăit de veacuri, nedespărțite, sau — urmează haosul. Să nu fie!

Onoratul nostru guvern, în orice caz, să reflecteze serios asupra celorce se petrec în Munții apuseni.

UN PREOT.

Banii prin poștă. Pentru a fi pus la adăpost de orice riscuri, publicul este rugat să nu trimită bani prin scrisori simple sau prin scrisori recomandate, direcția generală P. T. T. nerespunzând de pierderea lor. Banii se vor trimite numai prin *mandate*, sau scrisori *de valoare*, aceste trimiteri prezentând toată siguranța, de oarece direcția garantează pentru valoarea declarată.

să se revină asupra unei chestiuni, care îndeobște se pare definitiv «rezolvită» și rezultatul acceptat și de pedagogii Bisericii noastre. E chestiunea materialului de luat la cl. I și în parte și la cl. II primară. Unii cer să se facă religie pe baza de povești, alții pe bază de istorioare morale prost fabricate, alții și pe a unora și pe altora. Poveștile și istorioarele au prea puține elemente religioase și aproape de loc de cele creștine. Pot fi foarte bine utilizate la exerciții de vorbire, la Limba Română. Nu le cred potrivite la religie. Eu cred, că cu totul alt rezultat am constata pe urma unor bucăți, cari stau foarte aproape și de povești și de mintea copiilor și cari oferă enorm material religios, și cari se găsesc în sf. Scriptură. Așa b. o. Tovie, lov, vinderea lui Iosif și ascenziunea lui, Copilăria lui Samuil, Isus de 12 ani la templu, Isus și pruncii, învierea Tavitei. Altă impresie

Nr. 626/932 Ep.

Circulară

către toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Revenind asupra circularii noastre Nr. 261/1932 Ep. publicată în Telegraful Român Nr. 5—6/1932 se aduce la cunoștința oficiilor protopresbiterale și parohiale, că în baza nouilor dispozițiuni ce s'au luat de către Regia autonomă a P. T. T. — aprovizionarea cu timbrele speciale necesare corespondenței oficiale se va face până la data de 15 Februarie 1932 după normele după cari s'a făcut în trecut, cari norme se cuprind în circulara noastră Nr. 3084/1930 Ep. din 27 Martie 1930.

Sibiu, 27 Ianuarie 1932.

Consiliul arhiepiscopesc

Un nou ziar: Calendarul

L-am așteptat cu bune nădejdi, la care ne îndreptățește numele cărmăciului său, profesorul de teologie, dl *Nichifor Crainic*.

Primul număr, apărut Duminecă, în 24 Ianuar, îmbrățișează cu căldură problemele bisericesti.

Mărturisim astfel că gândurile cu care așteptam primul număr al Calendarului, n'au fost spulberate de înfățișarea și de conținutul lui. Am găsit în el mult din ceea ce socotim că e drept să fie și, ne place să credem, că interesul cuminte și cuviincios pe care ziarul *Calendarul* îl va purta bisericii, va prisosi întotdeauna.

Am găsit în șirul colaboratorilor săi nume care ofer garanții că aceste dorinți vor fi împlinite, nu pentru că le cerem noi, ci fiindcă sânt în gândul lor, ca profesori de teologie cu multă răvnă, mult entuziasm și multă dragoste de biserică noastră ortodoxă.

Dar însuși numele destoinicului scriitor, și director al *Calendarului*, dl *Nichifor Crainic*, este cea mai bună garanție, că ziarul ce-l conduce va fi cu adevărat ceea ce promite astăzi: *o dăru de lumină*, care va continua să strălucească în fruntea tuturor publicațiilor similare.

face asupra copilașilor, despre care vor afla că e din sf. Scriptură, că în ele se vorbește despre Ingerul păzitor, despre purtarea de grije a lui Dumnezeu, despre răsplătirea purtării bune și a hărniciei, decât o poveste care arată viclenia și răzbușarea caprei cu trei iezi sau despre mama, care-și smulge părul, își scoate dinții, cântă la comandă, căutând sufletul copilei și după ce îl găsește îl lasă acolo și se întoarce acasă schimonosită caraghios. Cred deci, că învățământul religios începând dela prima lecție, care se predă copilului, se se razime exclusiv pe materialul păstrat și pus la dispoziție de Biserică, nu și pe cel îmblat de mitologii, fantazi și de fabricile de istorioare morale respingătoare.

Biserica va face un enorm serviciu învățământului religios, dacă nu va da numai o programă de materii,

Recomandăm, prin urmare noul ziar, cu toată căldura în atențiunea preoțimii noastre preocupate de interesele obștești ale bisericii și ale neamului

Slujitorii altarului doresc ca ziarul *Calendarul* să urmeze în gazetărie cel puțin drumul luminos pe care a umblat în publicistica românească, timp de peste un deceniu, revista *Gândirea*, a cărei paternitate revine în bună parte tot directorului dela noul ziar.

INFORMAȚIUNI

Răscumpărare. Prea Sfinția Sa Arhierul *Dr. Vasile Stan* Vicarul mitropoliei noastre și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică, dăruind *fondul pentru azilul bătrânilor* 500 lei. I se exprimă mulțumiri.

Caz de moarte. În 12 l. c. a trecut la cele eterne venerabilul preot *Dionisie David* din Scorei, în respectabila etate de aproape 80 ani. Prohodul a fost oficiat de p. protopop *Ioan Cădea*, asistat de aproape toți preoții din protopopiatul Avrigului. În cuvinte alese p. protopop a dat expresiune durerii bisericii și a credincioșilor din Scorei prin pierderea părintelui lor sufletesc. A fost însoțit de întreaga comună la locul de odihnă. Odihnească în pace!

S'a interzis prefectilor județeni, vestec ziarele, de-a candida sau de-a se amesteca în alegerile pentru *adunările eparhiale*, întru cât e necesar să se evite politica în chestiunile bisericesti.

Preoțimea ortodoxă română din Iugoslavia s'a întrunit de curând în comuna Alibunar și a înființat *Asociația clerului ortodox român din Iugoslavia*. Președinții de onoare ai asociației preoțești sânt protopopii: *Traian Oprea*, *Ion Murgu* și *Gherasim Andru*.

Orarul școlar. Dorința celor mai mulți părinți cu copii de școală, ar fi ca elevii și elevele să fie aduși la școală *odată* pe zi și nu de două ori, ear cursurile să dureze dela ora 8 *dimineața până la 1 după amiază*. Ministerul instrucțiunii, aprobând ca tinerimea să fie adusă la școală numai odată în zi, a hotărât schimbarea orarului (pentru școlile secundare) în sensul ținerii cursurilor *dela 7 și jum. dimineața până la 2 și jum. după amiază* cu o pauză de jumătate de oră la 12, va să zică după oaltă șase

de bucăți ce trebuiesc luate, ci va înlocui și un plan analitic, arătând măcar pe luni ce materie să se predea în fiecare clasă, și dacă în dreptul fiecărei unități se va indica și învățătura dogmatică, morală sau liturgică, ce trebuie scoasă la iveală drept concluzie, generalizare sau sistematizare a lecției.

Libertatea prea mare acordată până acum celorce predau religia, mi se pare că a «raționalizat», mai bine zis a protestantizat învățământul nostru, lăsând pe fiecare să scoată ce concluzie îi place și astfel variind interpretarea dela om la om. Planul analitic așa cum mi-l închipui eu, ar uniformiza învățământul în privința aceasta.

Cât privește manualele, exprim aici dorința mea și a foarte multor învățători, cari au predat religie: pentru religie să se facă manuale spe-

ore și jumătate, numai școală! — ceea ce însă, cu toată laudata vânoșie a românului, nu se poate face fără primirea sănătății copiilor. Ministerul trebuie să revie, modificând hotărârea.

Caz de moarte. În Cluj a răposat Duminecă în 17 Ianuar 1932 dna *Maria Gh. Stoica*, născută *Negrilă*, directoarea tipografiei Naționale Cluj, ear mai înainte funcționară dintre cele mai muncitoare în *Librăria Arhidiecezană din Sibiu*. Rămășițele pământesti ale regretatei defuncte au fost aduse la Sibiu și așezate în cavoul familiar. Odihnească în pace!

În vederea sfintei pomeniri de Sămbătă, a Sfinților Trei Ierarhi, *Vasile cel Mare*, *Grigorie Teologul* și *Ioan Gură de aur*, publicăm, la alt loc al foii noastre, un mic elogiu al *mamei creștine*, care își are expresia desăvârșită în mamele celor trei Ierarhi, — la care am putea adăoga pe *Monica*, mama fericitului *Augustin* ș. a. Articolul, conținând acest elogiu care va face plăcere regreșit multor mame creștine române, îl datorăm unui osârdios colaborator al nostru, care poartă numele unuia dintre acești străluciți sfinți Ierarhi.

Cine-l apără! Prefectul poliției timișorene a dat ordonanță împotriva celorce își prea iau nasul la purtare și ignorează provocator tot ce e românesc, folosind demonstrativ numai limba ungurească. Ordonanța cere respectarea limbii românești, în restaurantele și cafenelele orașului, atât din partea domnilor chelneri, cât și a lăutarilor îndatorați să cânte și bucăți românești. Ziarul *Vestul* însă, care după titlu pare a nu fi tocmai ungurec, atacă pe... *prefectul* pela *Timișoara* pentru această ordonanță, luând în caldă apărare pe chelnerii și țiganii lăutari «nedreptățiți» de organele românești ale poliției! (Ce ție și duhul de *opozitie* cu orice preț!).

ȘTIRI LOCALE

Dela primăria municipiului Sibiu. Se interzice strict prinderea paserilor cântătoare. Contravenienții vor fi amendați conform legilor în vigoare.

Poșta redacțiunii

Pr. *N. D.* în *J. Arătași* lămorit, și mai în amănunte, chestiunea cu jandarmii.

Dlul *M.* în *B. Mulțumiri*. Nu ni s'a trimis ziarul. Al nostru merge.

cial, lucrute de oameni competenți, nu de autori de cărți de citire și în astfel de cărți, cum e cazul acum. Ar fi bine, ca fiecare eparhie să-și aibă manualele sale, oficial recomandate. Pe țară nu se pot lucra, din simplu motiv, că limba ar fi prea depărtată de cea știută și înțeleasă a micilor copilași din anumite ținuturi. Biserica însă să controleze cu toată atenția ideile și amănuntele lecțiilor, cari trebuie să consune și să se cuprindă înomie în toate manualele. Poate că ar da bun rezultat concursurile cu premii și asigurarea unui beneficiu din desfacere.

În îndrumările, cari vor însoți planul analitic, poate ar fi bine să se impună și metoda de predare. Cei mai potriviti îmi pare a treptelor formale cu anumită elasticitate, pentru că nimeni să nu-și mai poată justifica anomalie pedagogice cu «școala ac-

Meditații*

Dumnezeu sparge norii și lumina sa împărtășe negura.

Iov 37, 11.

I

În veacul al IV trăia în Alexandria marele patriarh al acelei cetăți: Atanasie. Avea o credință nestrămutată în Dumnezeu și în izbânda ortodoxiei și, prin aceasta chiar, era foarte liniștit. În jurul său însă, vorbea totul de îngrijorare.

Împăratul Iulian apostatul, voia extirpa din rădăcini creștinismul și să reînscăuneze păgânismul. Prin erezia lui Aric, Biserica creștină era adânc sfâșiată. Ortodoxia era persecutată aprig, și Atanasie părintele și apărătorul ei a trebuit să se exileze în atâtea rânduri.

Dar, în pofida tuturor dificultăților acestora, Atanasie își păstra toată încrederea și seninătatea.

«Este o mică negură, obișnuia să spună, care se va risipi».

Și, de fapt, în decursul vieții sale încă, negura mică de care vorbea se risipi. Iulian Apostatul, a murit într-o luptă, făcând cunoscută exclamațiune: «Mai învins, Galileene!» — Sub influența binefăcătoare a Sfântului, Biserica se refăcea și moșneagul s'a bucurat de o bătrânețe pașnică. Unul după altul toți norii s'au împărțiat și călătoria s'a sfârșit ca într-o apoteoză sub un cer cu desăvârșire senin.

II

La orizonturile drumurilor, fiececărui dintre noi, se văd de asemenea nouri. Ba câte odată în ceasuri de răstărie, inima ne este așa tulburată, în cât de pe cerul nostru dispăre orice lumină, și totul se prezintă întunecat, apăsător, înăbușitor, încât ne perdem curajul și nu mai avem nici o bucurie.

Și totuși, să privim în față obstacolele acestea, aceste necazuri; și mai ales să nu le dăm proporții, mărindu-le print' o imaginațiune bolnavă.

Căci mai mult, decât la Sf. Atanasie, nu avem de a face decât cu nouri mici, și de cele mai mulți așa de mici.

În orice caz, oricare le-ar fi mărimea, să repetăm cu glas înalt și plini de credință: vor trece, căci Dumnezeu stăpânește peste toate și în Hristos ne iubește.

Dumnezeu este lumină, și lu-

* Adaptări după autori diferiți, din limba germană și franceză.

mina triumfează mereu, asupra înturcului, astăzi și mâine și totdeauna.

Împreună cu Sf. Atanasie, să credem cu fermitate în Hristos și în victoria definitivă a Bisericii Sale, pe pământ și în cer. Cu o astfel de credință, vom învinge orice greutăți, care inevitabil sunt legate de viața omească și orizontul nostru, orcât ni-ar părea de umbrit, se va însenina.

III

Că tu ești Domnul Dumnezeu nostru și te vom lăuda pe tine Doamne. Varuh 3, 1—7.

Când facem un lucru, îl facem cu un scop anumit. Pe omul, care acționează fără scop, nu l mai considerăm ca stăpân pe acțiunile și facultățile sale.

Scopul nu este însă propriu numai ființelor raționale, conștiente și libere ci tuturor vietăților și lucrurilor.

Dela nenumăratele corpuri cerești, care se pierd în imensitatea spațiului, până la firicelul de iarbă și la vietățile infime de pe fundul oceanului, toate își au scopul lor.

Dar pe când la lucruri și la animale, tinderea spre scopul ce le este fixat prin creațiune, se face în mod spontan și instinctiv, omul, creatura de elită a lui Dumnezeu, este chemat să realizeze scopul, ce-i este fixat și lui din partea Creatorului, cu conștiință și cu libertate.

În aceasta constă deosebirea esențială a omului de restul creaturilor, că el este suveran al faptelor sale, liber să urmeze ținta spre care a fost îndreptat, sau să se îndrepteze în altă parte.

Greșala mare, pe care o săvârșim toți oamenii este următoarea: văzându-ne dotați cu prerogativele regale ale libertății, nu mai ținem seamă de scopul ce ni-a fost fixat prin creațiune, ci ne făurim noi înșii ne alte scopuri.

Și drept consecință logică, după ce nu mai ținem cont de scopul primordial, de singurul scop ce ne este dat, nu mai ținem seamă nici de Cel ce ni-a dat scopul. Legătura noastră morală cu Dumnezeu dispăre și iată-ne rătăciți, fără scop și fără Dumnezeu. Or a acționa în felul acesta, înseamnă să fim pe cale greșită.

Rolul omului în viață, nu este să se gândească ce să facă și unde să meargă, ci cum să facă și cum să meargă. Ce să facă, îi este dat, unde să meargă îi este arătat și fixat. Omul dacă există fără să fi voit, de ce nu

ar consimți, să existe așa cum Creatorul a dispus.

Dacă Dumnezeu, din dragoste, ne-a chemat din neant la ființă și tot din dragoste după greșala protopărintelui nostru, ne-a răscumpărat prin Isus Hristos, de ce acestei iubiri infinite, să nu-i aducem omagii de recunoștință și admirațiune, prin închinare și rugăciune. De ce în Creatorul nostru să nu recunoaștem pe Dumnezeu și Tatăl și văzându-i binefacerile să-L lăudăm. Aceasta ni-ar fi menirea cea mai frumoasă, și scopul cel mai înalt al existenței noastre.

Să lăudăm pe Dumnezeu și să ne închinăm lui.

IV

...când a luat femei Etiopieană. Moisi 12, 1.

Stranie alegere pe care-a făcut-o Moisi! Dar cu cât mai surprinzător alege Acela, care este profet ca Moisi, și mai mare, decât el? Mântuitorul nostru, blând ca mormurul nopții, suav ca crinul din câmpie și distins ca trandafirul din grădină, și-a ales de logodnică pe cea, care-a trebuit să mărturisească: «Nu vă uitați la mine că sânt neagră, că m'a ars soarele». (C. C. 1, 5).

Ingerii s'au mirat în ceruri, că iubirea lui Isus s'a îndreptat spre cei săraci, spre cei perduți, spre oameni împovărați de păcate. Fiecare credincios, care se învrednicește de un de un strop din iubirea lui Isus, fie aceasta numai cât un grăunte de muștar, stăpânit de mirare va trebui să mărturisească, că unui nevrednic i s'a hărăzit acea dragoste. Ne cunoaștem doar bine, vinovăția tănuită, lipsa noastră de fidelitate și inima noastră ingrată; și de aceea ne topim de mirare și mulțumim lui Dumnezeu pentru neasemănata și nemărginita marimie, generositate și milă. Mântuitorul Hristos, a trebuit să afle temeiul dragostei sale în propria sa inimă; în noi nu l-ar fi putut afla, întrucât nu există. Și după încreștinarea noastră, am rămas învârtășiți, deși harul sfinților ne-a făcut vrednici de Hristos. Cu un bărbat pios, Rutherford, va trebui să mărturisim că, raportul lui Hristos față de noi este acela, că noi sântem bolnavi și el este doftorul de care avem nevoie. O! cât de des tot stricăm ceea ce face el bine! El ne iea, noi desfăcăm legătura; El clădește noi dărâmam iar; noi ne certăm cu El și de 70 de ori câte 7, pe zi, ne face bine cu dragostea sa. O, mire neprețuit al sufletelor noastre, continuă cu opera ta de milostivire, prin care vrei să ne ridici din nou

la chipul și asemănarea ta; pentruca din sârmani etiopieni ce sântem, să ne poți face albi, fără pete și fără uriciuni.

Moisi a întâmpinat muștrare aspră din pricina căsătoriei sale și-atât el cât și soția lui au fost rău priviți.

Cum ne vom mai putea mira atunci, când vedem lumea aceasta neînțelegătoare, împotrindu-se și bândind, împotriva lui Isus și-a miresei sale, atunci mai ales, când se convertesc păcătoși mari.

Căci fariseii, și ai timpurilor noastre, aduc aceleași muștrări și acuze Mântuitorului: «Acesta e prieten al păcătoșilor și cu vameșii șade la masă».

Astfel de sfidări însă, nu pot vătăma dragostea lui Hristos, nici a-i opri milostivirea și harul dumnezeesc. Să îndrăznim deci cei păcătoși și împovărați, și Cel ce este Fiul lui Dumnezeu, ne va încăpea și pe noi în mila și iubirea Sa. Pr. Gh. Secaș.

Nr. 310/1931

(2) 1—3

Concurs

În temeiul ord. Preaven. Cons. Arh. Nr. 4018/1931 se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune lângă parohul veteran Ioan A. Bena în parohia de clasa II-a (doua) Pianul de Jos din protopopiatul Sebeșului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Capelanul va beneficia de jumătate din sesiunea parohială de 26 jugăre și de jumătate din toate veniturile stolare din parohie.

Cererile de concurs, însoțite de documentele convenite, se vor înainta oficiului protopopesc al Sebeșului, în termenul indicat, iar candidații se vor prezenta în vr'o Duminecă sau sârbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox-român al Sebeșului în înțelegere cu consiliul parohial din Pianul de Jos.

Sebeș, 28 Decembrie 1931.

Vasile Oană
protopop.

Organizați Reuniuni de femei

tivă». La religie școală activă înseamnă revenirea la metoda întrebunțată de biserică ortodoxă în școlile sale din secolul III—VII, când fiecare lecție pleacă dela biserică și ducea la ea.¹

Învățământul supraprimar să urmeze exact programa de materii a gimnaziilor.² Necesitățile religioase ale aceleiași vârste sunt la fel pentru elevul de curs supraprimar sau de curs secundar-ciclu inferior. Și aici ar fi bine să se întrebunțeze cât mai des Sf. Scriptură.

Pentru a asigura roade, fără întârziere ar trebui să se organizeze controlul acestui învățământ cu oameni cunoscători și cari având un teritoriu bine definit pentru exercita-

¹ Se va cere și atenție la cel ce predă religia noastră; s'o predea numai cateheți ortodocși, nu și gr.-cat., rom.-cat. și protestanți, cum avem cazuri azi.

² Cea în vigoare pentru gimnazii încă ar fi bine să se refacă.

rea funcției lor să poată privi învățământul din acelaș punct de vedere, cu acelaș ochi, cu acelaș suflet, și astfel să poată îndreptă și îndrumă uniform învățământul. Odată pe an, toți inspectorii învățământului religios dintr'o mitropolie, iar la 4—5 ani toți din patriarhie ar trebui întruniți în congrese sau consfătuiri pedagogice. Așa s'ar asigura progres sigur pe seama acestui învățământ.

Așa cred, că învățământul religios ortodox din școala primară și supra-primară din România ar da rezultate binefăcătoare și pentru fiecare viitor credincios, și pentru biserică și viața noastră obștească întreagă.

Prot. GH. MAIOR
prof. de religie
la școla norm. «A. Șaguna».

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

La secrete

— Iconiță din vechea prigoană pentru lege —

Ardea pământul sub picioare, fript de focul razelor de soare — ca vetrele de cuptoare.

De năduful făr' de frâu se'ncovoiau până la brâu gloatele spicelor de grâu.

Pe sprânceana unui lan din hotarul armenean,¹ seceră muncită de-un alean preoteasa popii Dan din pământul tiliscan.²

De pe fața ei bălae, rumenită de văpaie curgeau sudorile șiroaie cum curg apele de ploaie.

Și lumina ochilor se mira de șirul snopilor ridicați ciopor-ciopor de brațul ei cel cu spor.

Dar halaul de alean, tolănit la margine de lan, tot îi striga în glas dușman:

...Mișcă-mișcă, putregai dela Tilișcă, ce nu vrei să știi de frică!... Ți-oi da hoțul cânilor, de nu te lași de legea capcânilor și de nu-i lua credința stăpânilor!...

¹ Comuna Armeni din județul Sibiu.
² Tilișca de lângă Săliște.

Ea trupul traged și-l oblea, seceră de umăr și-o proptea și din grai așa-i grăea:

...Talaleu, Talaleu, cu inimă rea de smeu, să știi că eu pentru legea sufletului meu nu mă tem, numai de Dumnezeu!... Să știi că rabd de toate, dacă trebuie și moarte.

Și preoteasa popii Dan își rotunjea ochii, ca un ban, își împodobește geana cu mărgean și cu fața spălată în isop s'apropie încet de-un snop, unde-i dormea pruncuțul învelit în un prosop...

Ochii ei îi diemierdau, genunchii i se frângeau și buzele murmurau:

...Pururea Fecioară Marie, cerească mea făclie, Maica celor din robie, trimite-mi și mie, și pruncului meu din mucenicie — un strop de milostenie și scapă-ne din robie... Scapă-ne din robia lui Talaleu, căci pentru legea drag Fiului tău port canonul ăsta greu... Ori, dacă-i rânduit să mor, pentru credința părinților, eu și bietul meu pușor neștiutor, trimite-măi cu zor sfântul ceas izbăvitor...
A. NANU.

Nr. 399/1931.

(1) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Cugir, protopopiatul Orăștie, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat, conform coalei B.
2. Casă parohială (5 camere) cu supraedificate.
3. Sesiunea parohială de 20 jugăre arător în hotarul comunei vecine Aurel Vlaicu.
4. Stola obișnuită.

Reflecții își vor înainta cererile însoțite de actele necesare oficiului protopopesc al Orăștiei, în termenul dat de prezenta publicație, — iar concurenții e de dorit să se prezinte la biserică pentru a fi cunoscuți de poporul credincios.

Orăștie, la 30 Decembrie 1931.

Oficiul protopresbiterial ortodox rom. din Orăștie, în înțelegere cu Consiliul parohial din Cugir.

Ioan Moța
administrator protopopesc.

Nr. 274/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Muncelul mare, cu filiile Bolabărzu, Muncelul mic și Runcul mic, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Stola uzitată în toate parohiile tractului Dobra.
3. Birul parohial în bucate, câte o măsură de 20 litri dela fiecare casă.
4. Casă parohială cu șură și staul.
5. Lemne de foc.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în parohie spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Ioșif Morariu
protopop.

Nr. 281/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Suligheto, din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Sesiune de 2 jugăre 800 st. □.
3. Birul parohial în bucate, de familie câte o măsură de 20 litri porumb sfărmat, dela 180 familii, din care 1/2 primesc cantorul și crâșnicul.
4. Venitele stolare, stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile protopopiatului.

Concurenții au să-și înainteze cererile în termenul dat, subsemnatului oficiu protopopesc, și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie și în biserică la sfânta liturgie.

Deva, la 16 Decembrie 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioșif Morariu
protopop.

Nr. 273/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Panc cu filia Seliște, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dotație dela stat, conform calificației.
2. Sesiune parohială de 19 jug. 992 st. □ arătură, fânaș și pășune.
3. Birul parohial de fiecare familie o măsură de 30 litri porumb sfărmat.
4. Venitele stolare stabilite uniform pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort.-rom. din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în parohie spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Ioșif Morariu
protopop.

Nr. 248/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Boz, din protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Locuință în natură.
3. Sesiune 20 jug. parte arător, parte fânaș.
4. Stola obișnuită în tract.

Concurenții au să-și înainteze cererile, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopopesc și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie și în biserică la sf. liturgie.

Mercurea, 8 Ianuar 1932.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 275/931.

G.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Baștea, cu filia Holdea, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat, conform coalei B.
2. Sesiune parohială de 9 jug. cad., fânaș și arătură.
3. Birul parohial obișnuit, în bucate, de fiecare casă o măsură de porumb.
4. Venitele stolare, statorite și aprobate pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort.-rom. din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în o Duminică sau sârbătoare spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Ioșif Morariu
protopop.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament“

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andrefană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru ca să fie cât mai accesibile la înțelegerea din Exegețică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană

**Reclama este
sufletul comerțului**

ANUNȚ**Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din arhiepiscopie**

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea Librăriei și Tipografiei arhidiecezane, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela Tipografia și Librăria arhidiecezană.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

A apărut:**Un anahronism și o sfidare:
STATUL ROMANO-CATOLIC
ARDELEAN**

studiu istoric juridic

de

ONISIFOR GHIBU

profesor la Universitatea din Cluj, membru corespondent al Academiei Române

însoțit de

Concluziunile Comisiunii istorico-juridice privitoare la desființarea Statului Catolic

Prețul Lei 400.—, plus spese postale Lei 15.—

Se poate procura dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, trimițându-se prețul plus spesele postale prin mandat postal.

ORDINEA BAILOR**Baie în bazenul de înot și lecții de înot****Pentru bărbați:**

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 8—10 ore a. m.
Joi: dela 8—10 ore a. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m.
Duminică: dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 10—12 ore a. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m.
Vineri: închis
Sâmbătă: închis
Duminică: dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni: închis
Marți: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara pr. ur.
Mercuri: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Joi: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Duminică: dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbați:**Băi de abur și de aer cald**

Luni: închis
Marți: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara prețuri urcate
Mercuri: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Joi: închis
Vineri: închis
Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m., dela 1¹/₂—5 p. m., dela 5—7¹/₂ ore seara prețuri reduse
Duminică: dela 7—12 ore a. m. prețuri urcate

Pentru femei:**Băi de abur și de aer cald**

Luni: închis
Marți: închis
Mercuri: închis
Joi: dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara prețuri urcate
Vineri: dela 1¹/₂—5 ore p. m. dela 5—7¹/₂ ore seara prețuri reduse
Sâmbătă: închis
Duminică: închis

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. și dela 1¹/₂—4 ore p. m.
Mercuri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4—7¹/₂ ore seara
Joi: dela 8—10 ore a. m. și dela 1¹/₂—4 ore p. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4—7¹/₂ ore seara
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m. și dela 1¹/₂—4 ore p. m.
Duminică: dela 7—10 ore a. m.

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7¹/₂ ore seara
Mercuri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—4 ore p. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7¹/₂ ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—4 ore p. m.
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7¹/₂ ore seara
Duminică: dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni: închis
Marți: dela 8—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Mercuri: dela 8—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Joi: dela 8—12 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Vineri: dela 8—2 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Sâmbătă: dela 8—2 ore a. m. și dela 1¹/₂—7¹/₂ ore seara
Duminică: dela 7—2 ore a. m.

În zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminică.